

การศึกษากระบวนการการฝึกซ้อมของวงดนตรี ออร์เคสตรา วินด์¹

กฤตบุญ สวัสดิสุข^{2*}

นักศึกษาปริญญาโท

สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

kitboon.s@ku.th

ศรัณย์ นักรบ³

รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์

ภาควิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

fhumsm@ku.ac.th

รับบทความ: 1 กรกฎาคม 2567

แก้ไขบทความ: 25 กรกฎาคม 2567

ตอบรับบทความ: 13 สิงหาคม 2567

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการการฝึกซ้อมของวงดนตรี ออร์เคสตรา วินด์ ใน 3 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน และเตรียมความพร้อมในการฝึกซ้อม 2) ด้านวิธีการฝึกซ้อมการบรรเลง และ 3) ด้านปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการฝึกซ้อม จากกลุ่มเป้าหมายของการวิจัย 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้อำนวยเพลง และ 2) กลุ่มนักดนตรีศิษย์เก่าหัวหน้ากลุ่มเครื่องลมไม้หัวหน้ากลุ่มเครื่องลม ทองเหลือง และหัวหน้ากลุ่มเครื่องกระทบ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการวางแผน และการเตรียมความพร้อมในการฝึกซ้อมพบว่า มีกระบวนการมุ่งเน้นการทำงานเป็นทีม เพื่อการวางแผนการจัดตารางการฝึกซ้อมให้สอดคล้องตามบริบทของนักดนตรีที่มีศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันบรรเลงร่วมกันในวง 2) ด้านกระบวนการฝึกซ้อมบรรเลงพบว่า ภาพรวมในการฝึกซ้อมของวง ผู้อำนวยเพลงมีการปลูกฝังแนวคิดในการบรรเลงให้มีทิศทางเดียวกันสอดคล้องกับในด้านของการฝึกซ้อมกลุ่มย่อย ที่ศิษย์เก่ามีการนัดหมายฝึกซ้อมก่อนรวมวง โดยทำการฝึกซ้อมร่วมกับศิษย์ปัจจุบัน ใช้กระบวนการแบบพี่สอนน้อง เพื่อช่วยในการสอนวิธีการบรรเลงกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี เรื่อง การศึกษากระบวนการการฝึกซ้อมของวงดนตรี ออร์เคสตรา วินด์

² ผู้แต่งหลัก (First Author)

³ ผู้แต่งร่วม (Co-first Author)

* ผู้ประพันธ์บรรณกิจ (Corresponding Author)

ไปสู่กระบวนการฝึกซ้อมรวมวงที่มีประสิทธิภาพ 3) ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการฝึกซ้อมพบว่า มีปัญหาหลักในเรื่องเวลาในการซ้อมที่ไม่ตรงกัน ด้านแนวทางการแก้ปัญหา คือ จัดตารางการฝึกซ้อมในช่วงเวลาหลังเลิกงานประจำในวันจันทร์-ศุกร์และวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ เพื่อให้สมาชิกสามารถเดินทางมาฝึกซ้อมได้อย่างพร้อมเพรียงกัน

คำสำคัญ: วงดุริยางค์เครื่องลม, การฝึกซ้อมดนตรี, นนทรี ออร์เคสตรา วินด์

The Study of the Rehearsal Process of The Nontri Orchestra Wind

Kitboon Sawatdisuk

Student

Master of Arts in Music

Faculty of Humanities, Kasetsart University

kitboon.s@ku.th

Sarun Nakrob

Associate Professor, Ph.D., Lecturer

Department of Music, Faculty of Humanities, Kasetsart University

fhumsm@ku.ac.th

Received: July 1, 2024

Revised: July 25, 2024

Accepted: August 13, 2024

Abstract

This research is a qualitative research. The objective of the research is to study of the rehearsal process of the Nontri Orchestra Wind on three main points: 1) plans and preparation for rehearsal 2) music practice methods and 3) problems regarding practices and solutions. The target group for collecting the research data is divided into two groups: 1) a group of music directors and 2) a group of alumni acting as head sections of woodwind, brass, and percussion.

The research has discovered that 1) For plans and preparation for rehearsal; the process is focused on teamwork to arrange for suitable schedules regarding the convenience of band members, which include both current students and alumni 2) For music practice methods; in the overall image, music directors have instilled an ideal way of performing and nurtured the idea aligning with a small group of alumni who set out the tone beforehand. The strategy is carried out through joint rehearsal by using mentorship with current students, leading to effective ensemble practice, ultimately resulting in effective band rehearsal 3) For problems regarding practices and solutions; the main obstacle of practicing is conflicting schedule time. The solution is to schedule the rehearsals after regular working hours on weekdays and schedule for weekends. So that band members can then gather harmoniously.

Keywords: Wind Band, Rehearsal, Nontri Orchestra Wind

บทนำ

วงดุริยางค์เครื่องลม (Wind Symphonic Band) เป็นวงดนตรีในวัฒนธรรมดนตรีตะวันตกรูปแบบหนึ่งที่มีการผสมวงดนตรีที่มีเอกลักษณ์ ประกอบด้วยเครื่องดนตรีประเภทเครื่องลมไม้ (Woodwind Instrument) เครื่องลมทองเหลือง (Brass Instrument) และเครื่องกระทบ (Percussion Instrument) วงดนตรีลักษณะนี้ได้เริ่มปรากฏโดยมีศูนย์กลางการพัฒนาอยู่แถบทวีปยุโรปคือกรุงปรากประเทศสาธารณรัฐเช็ก, กรุงเวียนนาประเทศออสเตรียและกรุงบูดาเปสต์ประเทศฮังการีหรือเรียกได้ว่าเป็น “สามเหลี่ยมแห่งการพัฒนาของวงดุริยางค์เครื่องลม” โดยได้มีการแลกเปลี่ยนถ่ายเททางวัฒนธรรมต่าง ๆ (Whitwell, 2010) และได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนได้รับความนิยมแพร่หลาย จนกระทั่งเข้าไปสู่ประเทศสหรัฐอเมริกาโดยชาวยุโรปได้อพยพหนีภัยในช่วงสมัยสงครามโลกและได้นำเอาความรู้วิชาการสู่การพัฒนาในรูปแบบการบรรเลง, การพัฒนาเครื่องดนตรี, การพัฒนารูปแบบการใช้งานและการพัฒนารูปแบบของการประพันธ์เพลงต่าง ๆ จึงส่งผลให้วงดนตรีในรูปแบบวงดุริยางค์เครื่องลมจึงมีบทบาทเข้าถึงทุกชนชั้นทางสังคมในประเทศสหรัฐอเมริกาและได้รับความนิยมแพร่หลายจนถึงปัจจุบัน

ถึงแม้ว่าวงโยชวาทิตและวงดุริยางค์เครื่องลมในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทยจะได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก แต่วงดนตรีในลักษณะนี้ยังไม่เป็นที่นิยมมากนักในระดับอุดมศึกษา ถึงแม้ว่าสถานศึกษาบางแห่งได้มีการจัดการเรียนการสอนทางด้านดนตรีเป็นสาขาวิชาเอกก็ตาม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระบบการศึกษาในมหาวิทยาลัยที่จำแนกออกเป็นคณะวิชาต่าง ๆ รวมถึงการจัดสรรเวลาในการเรียนที่แตกต่างกันไป ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการฝึกซ้อมร่วมกัน จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2540 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สุธบุดร อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รองศาสตราจารย์ กมล นาคะศิริ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ธวัชชัย นาควงษ์ หัวหน้าภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ในสมัยนั้น ได้ก่อตั้งวงดุริยางค์เครื่องลมแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ขึ้น ภายใต้การกำกับดูแลของภาควิชาศิลปนิเทศ คณะมนุษยศาสตร์ โดยใช้ชื่อว่า “วงดุริยางค์เครื่องลมแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” (Kasetsart University Symphonic Band) ถือได้ว่าเป็นวงดุริยางค์เครื่องลมในระดับอุดมศึกษาวงแรกของประเทศไทย ซึ่งได้สร้างผลงานเป็นที่ประจักษ์และรับใช้สังคมมาโดยตลอด

จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2552 เหล่านิสิตเก่าที่เคยเป็นสมาชิกวงดุริยางค์เครื่องลมแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้รวมตัวขึ้นเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และประสบการณ์นำมาต่อยอดความรู้ความสามารถในอีกระดับหนึ่ง โดยได้จัดตั้งเป็นวงดุริยางค์เครื่องลมกิ่งอาชีพ (Community Band) ขึ้น และใช้ชื่อว่า “วงดุริยางค์เครื่องลมนนทรีออร์เคสตรา วินด์” (Nontri Orchestra Wind) โดยมีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมให้นิสิตเก่าได้ใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ในการพัฒนางวงดุริยางค์เครื่องลมให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นเทียบเท่าระดับมาตรฐานสากล

ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีวงดุริยางค์เครื่องลมนนทรีออร์เคสตรา วินด์ ได้สร้างผลงานเป็นที่ประจักษ์และได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง โดยได้แสดงดนตรีในวาระสำคัญต่าง ๆ การบริการสังคมทางด้านดนตรีให้กับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงการจัดกิจกรรมอบรมเผยแพร่ความรู้ทางด้านดนตรีให้กับสถาบันการศึกษาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีผลงานทางด้านการแสดงดนตรีที่โดดเด่นและสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง อาทิเช่น พ.ศ. 2552 ได้รับเชิญไปแสดงดนตรีร่วมกับวงดุริยางค์เครื่องลมกิ่งอาชีพแห่งสิงคโปร์ (Singapore Wind Philharmonic) ที่ Esplanade Concert Hall สาธารณรัฐสิงคโปร์ พ.ศ. 2552 ได้รับเชิญให้ไปสอนอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการบรรเลง

ให้กับวงโยธวาทิตระดับมัธยมศึกษาหลายโรงเรียน ณ สาธารณรัฐสิงคโปร์ พ.ศ. 2556 ได้เข้าร่วมการประกวดดนตรีโลก ครั้งที่ 17 (World Music Contest) ประเภทหนึ่งบรรเลง (Concert) 1st Division ได้รับรางวัลเหรียญทองเกียรติคุณ ด้วยคะแนน 93.67 ซึ่งได้คะแนนรวมเป็นอันดับ 1 ของเอเชีย และเป็นอันดับ 6 ของโลก พ.ศ. 2559 ได้รับเชิญจากสมาคมดุริยางค์เครื่องลมแห่งประเทศไทยสิงคโปร์ (The Wind Band Association of Singapore) ไปแสดงดนตรีในงาน Gala Concert ของเทศกาลวงดุริยางค์เครื่องลมนานาชาติ (Singapore International Band Festival) ที่ Esplanade Concert Hall สาธารณรัฐสิงคโปร์ พ.ศ. 2560 ได้เข้าร่วมการประกวดดนตรีโลก ครั้งที่ 18 (World Music Contest) ประเภทหนึ่งบรรเลง (Concert) 1st Division ได้รับรางวัลเหรียญทองเกียรติคุณ ด้วยคะแนน 91.00 ซึ่งได้คะแนนรวมเป็นอันดับ 1 ของเอเชีย และเป็นอันดับ 9 ของโลก ณ เมือง Kerkrade ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ พ.ศ. 2560 ได้รับเชิญไปแสดงดนตรีในงานกาล่าคอนเสิร์ต รายการการประกวดดนตรีโลก ครั้งที่ 18 (World Music Contest) พ.ศ. 2560 ได้รับเชิญไปแสดงดนตรีร่วมกับวงดุริยางค์เครื่องลมเยาวชนภาคพื้นยุโรป (European Union Youth Wind Orchestra) ณ Rodahal ณ เมือง Kerkrade ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ พ.ศ. 2560 ได้รับเชิญไปแสดงดนตรี ณ โรงละครกลางแจ้ง Openluchttheater Valkenburg ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ พ.ศ. 2560 ได้รับเชิญไปแสดงดนตรีร่วมกับวง Saint-Martinus Opgrimbie ณ เมือง Opgrimbie ราชอาณาจักรเบลเยียม เป็นต้น

จากผลงานที่ประสบความสำเร็จเหล่านี้ สะท้อนให้เห็นถึงการบริหารจัดการและการฝึกซ้อมดนตรีที่มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจอย่างยิ่งที่จะศึกษาวิธีการและกระบวนการฝึกซ้อมดนตรีของวงดุริยางค์เครื่องลมดนตรีออร์เคสตรา วินด์ ซึ่งเป็นวงดุริยางค์เครื่องลมกึ่งอาชีพแรกของไทย โดยผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลของงานวิจัยฉบับนี้จะสามารถช่วยเป็นเสมือนต้นแบบสำหรับการพัฒนางวงดุริยางค์เครื่องลมในประเทศไทยต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษากระบวนการการฝึกซ้อมของวงดนตรี ออร์เคสตรา วินด์

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มเป้าหมายด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง (Purposive selected) ได้แก่ วงดุริยางค์เครื่องลมดนตรีออร์เคสตรา วินด์ โดยมีการกำหนดกลุ่มบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) สำหรับการวิจัย ออกเป็น 2 กลุ่ม ทั้งนี้พิจารณาจากความรู้ความสามารถ ผลงานและประสบการณ์ในการควบคุมการฝึกซ้อมวงดุริยางค์เครื่องลมดนตรี ออร์เคสตรา วินด์ เป็นหลัก ได้แก่

- 1) กลุ่มผู้อำนวยเพลง จำนวน 2 ท่าน
- 2) กลุ่มหัวหน้ากลุ่มเครื่องดนตรีคีย์เก่า จำนวน 3 คน ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มเครื่องลมไม้ หัวหน้ากลุ่มเครื่องลมทองเหลือง และหัวหน้ากลุ่มเครื่องกระทบ

ขอบเขตของเนื้อหา

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของเนื้อหาโดยมุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการการฝึกซ้อมของวงดนตรี ออร์เคสตรา วินด์ โดยศึกษาใน 3 ประเด็นเท่านั้น ดังนี้

- 1) การวางแผนและเตรียมความพร้อมในการฝึกซ้อม
- 2) วิธีการฝึกซ้อมการบรรเลง
- 3) ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการฝึกซ้อม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ทราบถึงกระบวนการการฝึกซ้อมของวงดนตรี ออร์เคสตรา วินด์ และสามารถนำวิธีการ รวมถึงกระบวนการดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการฝึกซ้อมดนตรี รูปแบบวงดุริยางค์เครื่องลมกึ่งอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยใช้ข้อมูลหลักจากการเก็บข้อมูลภาคสนาม และข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เป็นข้อมูลสนับสนุน ซึ่งใช้วิธีการ พรรณนาบรรยายเป็นความเรียง และสรุปเป็นรายงานการวิจัย โดยมีขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

สำหรับขั้นตอนการวางแผนการวิจัย ผู้วิจัยได้จำแนกแหล่งข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อมูลจากเอกสาร และข้อมูลจากบุคคล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ข้อมูลเอกสาร

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเอกสารหลายประเภท ได้แก่ เอกสารทั่วไป ตำรา หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ ตลอดจนบทความ และงานวิจัย รวมถึงสื่อออนไลน์ที่เกี่ยวข้อง โดยนำมาทบทวนวรรณกรรมสร้างกรอบแนวคิดและวิธีการศึกษา รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผล

2) ข้อมูลบุคคล

การศึกษาข้อมูลจากบุคคล โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย แบ่งเป็น 2 กลุ่มดังนี้

2.1 กลุ่มผู้อำนวยเพลง จำนวน 2 คน

2.2 กลุ่มหัวหน้าเครื่องดนตรี จำนวน 3 คน

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการจำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้อำนวยเพลง จำนวน 1 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูล หัวหน้ากลุ่มเครื่องดนตรี ศิษย์เก่า จำนวน 1 ฉบับ โดยมีประเด็นการสัมภาษณ์ ดังนี้

3.1 ด้านข้อมูลทั่วไป เช่น ชื่อ-สกุล การศึกษา ผลงาน และประสบการณ์

3.2 ด้านข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ทั้งนี้ข้อคำถามในแต่ละประเด็นจะมีความแตกต่างกันในแต่ละฉบับแต่ยังคงอยู่ภายใต้ประเด็นเดียวกัน โดยประกอบไปด้วย 3 ประเด็นหลัก คือ

- 3.2.1) ด้านการวางแผน และเตรียมความพร้อมในการฝึกซ้อม
- 3.2.2) ด้านวิธีการฝึกซ้อมการบรรเลง
- 3.2.3) ด้านปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

จากการฝึกซ้อม

2. ขั้นตอนดำเนินการ

วิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการการฝึกซ้อมของวงดนตรี ออร์เคสตรา วินด์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการการฝึกซ้อมของวงดนตรี ออร์เคสตรา วินด์ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

- 1) นัดหมายกลุ่มเป้าหมายเพื่อทำการสัมภาษณ์
- 2) ดำเนินการสัมภาษณ์โดยการจดบันทึก บันทึกเสียง และภาพเคลื่อนไหว และสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม
- 3) ทำการรายงานผลในรูปแบบอธิบาย บรรยาย และพรรณนา
- 4) นำรายงานผลมาสรุปผล วิเคราะห์ อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

3. ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

การนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลและกลุ่มบุคคล มาทำการวิเคราะห์เรียบเรียงอย่างเป็นระบบ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้วิจัยได้นำเสนอผลงานวิจัยในรูปแบบของการพรรณนา ทั้งนี้ในการศึกษากระบวนการการฝึกซ้อมของวงดนตรี ออร์เคสตรา วินด์ ผู้วิจัยได้กำหนดเป็นแนวทางในการศึกษาวิธีการและกระบวนการดังนี้

- 1) ด้านการวางแผนและเตรียมความพร้อมในการฝึกซ้อม
- 2) ด้านวิธีการฝึกซ้อมการบรรเลง
- 3) ด้านปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการฝึกซ้อม

ผลการวิจัย

การศึกษากระบวนการการฝึกซ้อมของวงดนตรี ออร์เคสตรา วินด์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลและสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำรายงานผลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน และเตรียมความพร้อมในการฝึกซ้อม 2) ด้านวิธีการฝึกซ้อมการบรรเลง และ 3) ด้านปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการฝึกซ้อม และได้สรุปผลการวิจัยจำแนกตามจากกลุ่มเป้าหมาย 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้อำนวยเพลง และ 2) กลุ่มนักดนตรีศิษย์เก่าหัวหน้ากลุ่มเครื่องลมไม้ หัวหน้ากลุ่มเครื่องลมทองเหลือง และหัวหน้ากลุ่มเครื่องกระทบ ดังนี้

1. กลุ่มผู้อำนวยเพลงของวงดนตรี ออร์เคสตรา วินด์

1.1 ด้านการวางแผนและเตรียมความพร้อม

จากผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้อำนวยเพลง พบว่า วงดนตรีออร์เคสตราวินด์ มีการกำหนดเป้าหมายในการแสดงดนตรี แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ เป้าหมายแบบวงดนตรีต้นแบบ (Role Model) ที่จะเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านการบรรเลงวงดุริยางค์เครื่องลม และเป้าหมายด้านการเผยแพร่การแสดงดนตรี และสร้างฐานคนดูและคนฟังวงประเภทวงดุริยางค์เครื่องลมให้มากขึ้น

ด้านการเตรียมความพร้อมมีการกำหนดเป้าหมายให้มีการฝึกซ้อมในช่วงก่อนถึงวันแสดง 4 ครั้ง และมีการเตรียมความพร้อมและการจัดการในการเตรียมความพร้อมในการจัดตารางการฝึกซ้อม โดยมีการจัดตารางการฝึกซ้อมแบ่งเป็น 2 ช่วง คือวันจันทร์ - ศุกร์ เวลาประมาณ 17.00-20.00 น. และวันหยุดทำการฝึกซ้อมระหว่างวัน วันเสาร์ - อาทิตย์ ประมาณเวลา 12.00-15.00 น.

ทั้งนี้ผู้อำนวยการเพลงจะเป็นผู้คัดเลือกและกำหนดรายการบทเพลงให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้บรรเลง โดยรายการบทเพลงจะแบ่งเป็นบทเพลงเพื่อการศึกษา 60% (บทเพลงทางวิชาการ เช่น เพลงคลาสสิก) และบทเพลงเพื่อความบันเทิง 40% (บทเพลงทั่วไปที่เป็นกระแสในช่วงเวลานั้น และบทเพลงที่เหมาะสมกับสถานการณ์ช่วงเวลานั้น) รวมถึงการกำหนดให้นักดนตรีฝึกฝนด้านการรับรู้ เพื่อให้เกิดการฟังซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อดึงศักยภาพด้านการบรรเลงให้มีศิลปะให้ได้มากที่สุด

1.2 ด้านการฝึกซ้อมการบรรเลง

ผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายผู้อำนวยการเพลง พบว่า การฝึกซ้อมจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ดังนี้ ช่วงที่ 1) วอร์มอัพ 15-20 นาที เพื่อปรับความคิดให้ฟังซึ่งกันและกัน และฝึกแบบฝึกหัดที่สอดคล้องกับบทเพลง ช่วงที่ 2) ฝึกซ้อมบทเพลงที่มีความซับซ้อนจากมากไปน้อยตามลำดับ โดยระหว่างการฝึกซ้อมเพลง ผู้อำนวยการเพลงจะให้ความสำคัญใน 4 ประเด็น ดังนี้

1.2.1 การปรับคุณภาพเสียง โดยให้นักดนตรีฝึกทักษะฟังเครื่องดนตรีรอบข้างให้เกิดความสมดุลและเลียนแบบเสียงให้มีความใกล้เคียงกลมกลืน โดยใช้แบบฝึกหัดในรูปแบบการประสานเสียง (Chorale) บันไดเสียง (Scale) และเสียงประสาน (Harmony) เพื่อฝึกทักษะนี้

1.2.2 การปรับเทคนิค ผู้อำนวยการเพลงให้ความสำคัญเรื่องการปรับสำเนียงเสียง (Articulation) โดยเน้นย้ำเรื่องการสร้างเสียงที่เป็นธรรมชาติให้ได้มากที่สุด โดยใช้เครื่องกระทบ (Percussion) เป็นแบบอย่าง โดยให้นักดนตรีฟังและเลียนแบบสำเนียงเสียงของเครื่องกระทบนั้น ๆ

1.2.3 การปรับการจูนเสียง โดยผู้อำนวยการเพลงให้นักดนตรีฟังจากคีย์บอร์ดแล้วผสมเสียงเข้าหากัน การปรับความดัง-เบาของเสียงให้สมดุลในแต่ละเครื่องดนตรีในวง รวมไปถึงการสร้างสีสันของเสียงให้มีความกลมกลืนกันมากที่สุด

1.2.4 การปรับอารมณ์ โดยผู้อำนวยการเพลงทำการศึกษาบทเพลงล่วงหน้า เพื่อศึกษาถึงสิ่งทีผู้ประพันธ์ต้องการนำเสนอและสื่อสารไปถึงนักดนตรีให้ครบถ้วนมากที่สุด เพื่อให้นักดนตรีสามารถสื่ออารมณ์ทางดนตรีไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างกลมกลืน

1.3 ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการแก้ไข แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1.3.1 ด้านการวางแผนการจัดตารางการฝึกซ้อม

จัดตารางเวลาการฝึกซ้อมให้ตรงกับเวลาที่สมาชิกสามารถมาฝึกซ้อมได้ มีแนวทางในการแก้ปัญหาโดยจัดเวลาการฝึกซ้อมในช่วงเวลาหลักเลิกงานประจำของสมาชิก ในวันจันทร์ - ศุกร์ หลังเวลาเลิกงาน หรือมีการจัดตารางการฝึกซ้อมในช่วงวันหยุด เสาร์ - อาทิตย์ เพื่อให้สมาชิกสามารถเดินทางมาฝึกซ้อมได้สะดวก โดยนักดนตรีในวงต้องมีความรับผิดชอบในการฝึกซ้อมโน้ตเพลงส่วนตัวมาเป็นอย่างดี เพื่อให้ควบคุมเวลาในการฝึกซ้อมที่มีจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3.2 ด้านการประสานงานการฝึกซ้อม

ไม่พบปัญหาและอุปสรรคด้านการประสานงานการฝึกซ้อม เนื่องจากทีมบริหารของวงดนตรี เป็นทีมงานที่ทำงานร่วมกันมานาน จึงทำให้การทำงานเป็นขั้นตอนและมีระบบในการประสานงาน

1.3.3 ด้านการฝึกซ้อมวง

ผู้อำนวยการวงจะจัดหาวิธีการให้นักดนตรีสามารถปรับตัวเพื่อปรับความคิดของผู้เล่นให้เกิดการฟังซึ่งกันและกัน รวมไปถึงการจัดลำดับความสำคัญของเสียงของเครื่องดนตรีแต่ละประเภทในบริบทของเพลงแต่ละเพลงที่แตกต่างกันตามการตีความของผู้อำนวยเพลง เพื่อให้ให้นักดนตรีมีความเชื่อมั่นในผู้อำนวยการวง พร้อมทั้งเปิดใจในการเล่นภายใต้การควบคุมการฝึกซ้อมของผู้อำนวยเพลง

นอกจากนี้ผู้อำนวยการวงยังให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอีกว่า วงดนตรีเป็นวงดุริยางค์เครื่องลมกิ่งอาชีพ สมาชิกทุกคนเป็นอาสาสมัครจึงมีความจำเป็นต้องจัดหางบประมาณมาสนับสนุนสำหรับวงดุริยางค์เครื่องลม ซึ่งยังขาดงบประมาณที่ช่วยสร้างแรงขับเคลื่อนในการสร้างกิจกรรมตรงตามวัตถุประสงค์ของวง และเนื่องด้วยสมาชิกมีเวลาในการฝึกซ้อมที่ไม่ตรงกัน และสมาชิกในกลุ่มย่อยมาฝึกซ้อมไม่ครบตามจำนวนแนวเสียง ทำให้ต้องใช้เวลาในการปรับความสมดุลของเสียงในช่วงเวลาฝึกซ้อมวง ผู้อำนวยการวงจึงต้องวางแผนและหาวิธีการที่จะทำให้สมาชิก สามารถบรรเลงไปในทิศทางเดียวกันในเวลาอันสั้น เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาต่อการฝึกซ้อมวง

2. กลุ่มนักดนตรีศิษย์เก่าหัวหน้ากลุ่มเครื่องลมไม้ หัวหน้ากลุ่มเครื่องลมทองเหลือง และหัวหน้ากลุ่มเครื่องกระทบ

2.1 ด้านการวางแผนและเตรียมความพร้อม

จากผลการสัมภาษณ์กลุ่มนักดนตรีศิษย์เก่าหัวหน้ากลุ่ม พบว่า ในการเริ่มการฝึกซ้อมในแต่ละโปรแกรม หัวหน้ากลุ่มเครื่องดนตรีจะประสานงานกับหัวหน้าวงรวมไปถึงผู้อำนวยการวงเพื่อคัดเลือกบทเพลงในการแสดง และวัน-เวลาในการฝึกซ้อม จากนั้นจึงกำหนดจำนวนสมาชิกในแต่ละเครื่องดนตรี โดยหัวหน้ากลุ่มเครื่องดนตรีจะพิจารณาจากกลุ่มนักดนตรีศิษย์เก่าก่อน และหากมีจำนวนสมาชิกไม่เพียงพอจึงแจ้งไปที่หัวหน้าวงอีกครั้ง เพื่อบริหารจัดการแจ้งให้ศิษย์ปัจจุบันเข้ามาสมทบเพิ่มเติม จากนั้นเมื่อได้จำนวนสมาชิกที่แน่นอนแล้ว จึงแจ้งวันและเวลาในการซ้อมให้กับสมาชิกต่อไป

ทั้งนี้ก่อนการซ้อมในแต่ละครั้ง หัวหน้ากลุ่มจะมีการนัดซ้อมก่อนเวลาซ้อมจริงประมาณ 1-2 ชั่วโมง โดยเริ่มจากการวอร์มอัพประมาณ 15 นาที จากนั้นจึงฝึกซ้อมรายละเอียดในบทเพลงที่จะซ้อมรวมวงในวันนั้น ๆ โดยเน้นย้ำเรื่องการบรรเลงออกมาให้เหมือนกัน และมีแนวคิดไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ในกลุ่มเครื่องกระทบจะแตกต่างเล็กน้อย โดยในการซ้อมครั้งแรกจะไม่มีการนัดซ้อมก่อน แต่จะสังเกตการณ์ในครั้งแรกของการซ้อมวงก่อน เพื่อให้เห็นปัญหาในการฝึกซ้อมก่อน จึงนัดซ้อมก่อนเวลาซ้อมจริงในครั้งต่อไป ในการซ้อมรายกลุ่มเครื่องดนตรีนั้น หากในกลุ่มเครื่องดนตรีนั้น ๆ มีสมาชิกที่เป็นศิษย์ปัจจุบันอยู่ร่วมด้วย จะจัดที่นั่งในการซ้อมโดยให้พี่ศิษย์เก่านั่งประกบข้างน้อง เพื่อแนะนำหรือแนะนำแนวในการบรรเลงให้น้อง เพื่อให้น้องสามารถจดจำและเรียนรู้นำไปปฏิบัติตามได้ทันที

ข้อเสนอแนะด้านการฝึกซ้อมของหัวหน้ากลุ่มเครื่องวงนทรีออร์เคสตราวินด์สกรู๊ปได้ว่า นักดนตรีที่ดีควรมีความรับผิดชอบส่วนตัวในการเก็บรายละเอียดทั้งสัญลักษณ์ทางดนตรีต่าง ๆ ที่มีการบันทึกไว้ในบทเพลง เพื่อให้วงสามารถดำเนินการฝึกซ้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมการวางเป้าหมายและประเมินผลการฝึกซ้อมเพื่อให้วงมีการพัฒนาตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้อย่างเหมาะสม

2.2 ด้านการฝึกซ้อมการบรรเลง

2.2.1 แนวคิดด้านการฝึกซ้อมวง

หัวหน้ากลุ่มเครื่องดนตรีให้แนวคิดไว้ในฐานะนักดนตรี ควรทำการบ้านในการฝึกซ้อมส่วนตัวรวมถึงศึกษาตัวบทเพลง และการเก็บรายละเอียดต่าง ๆ ของโน้ตเพลงมาก่อน นอกจากนั้นหัวหน้ากลุ่มยังควรศึกษาสกอรีโน้ตเพลงก่อน เพื่อให้สามารถจัดลำดับความสำคัญของกลุ่มเครื่องดนตรีตนเองในแต่ละบริบทของบทเพลงได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มเครื่องกระทบ ซึ่งหัวหน้ากลุ่มเครื่องกระทบได้ให้นิยามว่า กลุ่มเครื่องกระทบเป็นกลุ่มเครื่องที่ทำหน้าที่สนับสนุนเสียงของวง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าใจตัวบทเพลง เพื่อให้สามารถบรรเลงสนับสนุนวงได้อย่างเต็มที่

2.2.2 แนวคิดด้านการปรับคุณภาพเสียงในการบรรเลง

หัวหน้ากลุ่มเครื่องดนตรีทั้ง 3 กลุ่ม มีแนวคิดที่สอดคล้องกันว่า การปรับคุณภาพเสียงในการบรรเลงนั้น ควรมุ่งเน้นด้านการฟังซึ่งกันและกันเป็นหลัก นอกจากนั้นยังต้องฟังกลุ่มเครื่องดนตรีอื่น ๆ เพื่อให้มีความสมดุลในทุกกลุ่มเครื่องดนตรี นอกจากนี้สิ่งสำคัญอีกประการ คือ ผู้บรรเลงจำเป็นต้องฟังและปรับตามความต้องการของผู้อำนวยเพลงเสมอตลอดการฝึกซ้อม

2.2.3 ด้านการปรับเทคนิคการบรรเลง

หัวหน้ากลุ่มเครื่องดนตรีจะเป็นผู้ฝึกซ้อมให้สมาชิกมีเทคนิคที่ต้องใช้ในบทเพลงนั้น ๆ อย่างเหมาะสม ตามโน้ตเพลงนั้น ๆ ทั้งนี้เมื่ออยู่ในวงสมาชิกทุกคนจำเป็นต้องดูแลและฟังผู้อำนวยเพลง ในการปรับเปลี่ยนสำเนียงเพิ่มเติมเพื่อให้ตรงกับที่ผู้อำนวยเพลงต้องการ และสำหรับกลุ่มเครื่องกระทบเทคนิคการควบคุมน้ำหนักมือและการเลือกใช้ไม้เป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้สามารถสร้างเสียงที่ผู้อำนวยเพลงต้องการได้

2.2.4 ด้านการปรับเสียงในการบรรเลง

หัวหน้ากลุ่มทั้ง 3 มีแนวคิดที่สอดคล้องกัน โดยให้การฟังเป็นหลักในการปรับเสียง โดยก่อนการซ้อมนักดนตรีมีการใช้เครื่องเทียบเสียงในการเทียบเสียงเบื้องต้นก่อน แต่เมื่อเข้ามาบรรเลงแล้วนักดนตรีทุกคนจำเป็นต้องให้การฟังเป็นหลัก ในขณะที่บรรเลงนั้นนักดนตรีต้องมีการตื่นตัวเรื่องการปรับเสียงตลอดเวลาเพื่อที่จะหาเสียงที่ให้ใกล้เคียงกับวงที่สุด รวมถึง การปรับสีสันของเสียงและการปรับสำเนียงในการบรรเลงให้เกิดความกลมกลืนกัน อ้างอิงความเป็นธรรมชาติของเสียงและสอดคล้องกันกับระดับเสียงของเสียงประสานที่ควรเป็นให้เป็นธรรมชาติมากที่สุด

2.2.5 ด้านการปรับอารมณ์ของบทเพลง

เบื้องต้นอารมณ์ของบทเพลงมักสอดคล้องกับโน้ตดนตรี ซึ่งปรากฏอยู่ในโน้ตเพลงอยู่แล้ว เช่น การตีความตามทิศทางของโน้ต โดยโน้ตไล่ระดับขึ้น อาจจะมีการเพิ่มระดับเสียงที่ดังขึ้นและโน้ตไล่ระดับลงอาจจะมีการลดระดับเสียงให้เบาลง เป็นต้น ซึ่งแล้วแต่บริบทของบทเพลงนั้น ๆ ด้วย นอกเหนือจากการศึกษาตีความอารมณ์ของบทเพลงแล้ว ยังต้องคำนึงถึงการตีความและความต้องการของผู้อำนวยเพลงอีกด้วย เพื่อที่ทั้งวงจะสามารถบรรเลงสื่อสารอารมณ์ไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างกลมกลืน

2.3 ปัญหา อุปสรรคและแนวทางการแก้ไข แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

2.3.1 ด้านการวางแผนการจัดตารางการฝึกซ้อม

ปัญหาและอุปสรรคเกิดจากการจัดตารางเวลาในการฝึกซ้อมให้ตรงกันกับเวลาที่สมาชิกสามารถมาฝึกซ้อมได้ โดยมีแนวทางในการแก้ปัญหาโดยจัดเวลาการฝึกซ้อมในช่วงเวลาหลักเลิกงานประจำของสมาชิก ในวันจันทร์ - ศุกร์ หรือมีการจัดตารางการฝึกซ้อมในช่วงวันหยุด เสาร์ - อาทิตย์ เพื่อให้สมาชิกสามารถเดินทางมาฝึกซ้อมได้อย่างสะดวก

2.3.2 ด้านการประสานงานการฝึกซ้อม

หัวหน้ากลุ่มเครื่องลมทองเหลืองพบปัญหาเรื่องการให้คำตอบล่าช้าในการตอบตกลงร่วมเล่นในโปรแกรมนั้น ๆ ทำให้ส่งผลโดยตรงกับทีมบริหารวง ในการระบุมหาชิกเพิ่มเติมในแต่ละกลุ่มเครื่องมือ ซึ่งมีแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยการกำหนดวันในการให้คำตอบที่แน่นอน และหัวหน้ากลุ่มเครื่องกระทบพบปัญหาด้านการประสานงานด้านการแจ้งตารางบทเพลงที่ต้องใช้ฝึกซ้อมที่ไม่ชัดเจน ซึ่งมีแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยการแจ้งให้ทีมบริหารปรับแก้เรื่องการประสานงานล่วงหน้าชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.3.3 ด้านการฝึกซ้อมวง

ปัญหามาจากสมาชิกที่ไม่ได้ฝึกซ้อมเป็นเวลานานจึงต้องใช้เวลาในการปรับตัวเข้ากับการบรรเลงร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ และการขออนุญาตลากะทันหันโดยไม่มีการแจ้งทางทีมบริหารวง ทำให้ยากต่อการฝึกซ้อมวง

ข้อเสนอแนะของกลุ่มหัวหน้ากลุ่มเครื่องดนตรี แนะนำให้สมาชิกในวงให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อให้จุดมุ่งหมายของการฝึกซ้อมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวง และการเปลี่ยนแปลงสมาชิกในแต่ละโปรแกรมคอนเสิร์ต ส่งผลต่อการฝึกซ้อมวง โดยควรมีสมาชิกที่สามารถมาฝึกซ้อมร่วมกันได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อรักษาความเป็นเอกลักษณ์และแนวทางในการบรรเลงของวงต่อไปในอนาคต รวมถึงทีมบริหารวงควรมีการจัดเตรียมสถานที่ในการฝึกซ้อมให้สำหรับการฝึกซ้อมกลุ่มย่อยทุกกลุ่มเครื่องที่ชัดเจน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านการวางแผนและเตรียมความพร้อมในการฝึกซ้อม

จากการศึกษาและวิเคราะห์ในด้านการวางแผนและเตรียมความพร้อมในการฝึกซ้อม ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายได้ว่า การวางแผนที่มีประสิทธิภาพเกิดจากความร่วมมือจากผู้อำนวยการและสมาชิกในวงร่วมกัน โดยได้กำหนดและจัดตารางการฝึกซ้อม โดยได้คำนึงถึงความเหมาะสมและความสะดวกของนักดนตรี พร้อมทั้งมีการประสานงานด้านการฝึกซ้อมกับสมาชิกภายในวงให้ทราบ อีกทั้งกำหนดเป้าหมายและร่วมนำเสนอแนวคิดในการแสดง โดยนำเสนอแนะมาแก้ปัญหา เพื่อให้เป็นแนวทางในการฝึกซ้อมอย่างเป็นระบบและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วินิจ เกตุขำ และ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2522) กล่าวว่า กระบวนการกลุ่มเป็นกลุ่มที่มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลค่อนข้างมาก สมาชิกจะเข้าร่วมกลุ่มด้วยเหตุผลต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสมาชิกแต่ละคนจะได้รับการสนับสนุนจากเพื่อนในกลุ่มของกระบวนการกลุ่ม จึงทำให้กระบวนการกลุ่มจึงเป็นที่รวมของประสบการณ์ของบุคคลหลายหลายรูปแบบที่มาพบปะสังสรรค์กันด้วยความรู้สึกพึงพอใจในความสัมพันธ์ของกันและกัน เรียกว่า การเกิดปฏิสัมพันธ์ (Interaction) การปฏิสัมพันธ์นี้จะช่วยให้ค้นพบวิธีการแก้ปัญหาที่น่าพอใจร่วมกัน

ทำให้แต่ละคนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ระหว่างกัน ซึ่งจะทำให้แต่ละคนได้สร้างแรงจูงใจซึ่งกันและกัน และสร้างความสัมพันธ์การมีความเอื้ออารีต่อกันอีกด้วย ซึ่งผลลัพธ์จะช่วยให้สมาชิกแต่ละคนเกิดความรู้สึกลงใจในความประสบความสำเร็จในการดำเนินงานร่วมกันและเป็นสิ่งที่จะช่วยให้การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ด้านการฝึกซ้อมการบรรเลง

จากการศึกษาและวิเคราะห์ในด้านการฝึกซ้อมบรรเลง ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายได้ว่า การฝึกซ้อมให้ได้ประสิทธิภาพ โดยมีแนวคิดในการฝึกซ้อม โดยกำหนดให้มีการวอร์มอัพ ปรับคุณภาพเสียงและการปรับเทียบเสียงพร้อมทั้งการฝึกซ้อมเทคนิค สร้างแบบฝึกหัดเพื่อฝึกทักษะสำหรับการฝึกซ้อมวง อีกทั้งวางแนวทางและวิธีการปรับอารมณ์ของบทเพลงให้เหมาะสมกับบรรเลงที่บรรเลงได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Daniel Yiau (2018) การวางแผนการซ้อมเมื่อต้องร่วมงานกับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ควรจะมีโครงสร้างการ การวอร์มต่าง ๆ การฝึกซ้อมเทคนิค การแยกซ้อมเป็นกลุ่ม การเทียบเสียง การรวมวง แต่ถ้าคุณจะต้องร่วมงานกับวงดนตรีอาชีพ มักจะมีเวลาซ้อมที่จำกัด จึงไม่จำเป็นต้องมีขั้นตอนในการวอร์มก็ได้ เนื่องจากนักดนตรีอาชีพสามารถแยกแยะกับปัญหาพื้นฐานได้และสามารถแก้ไขปัญหากับสิ่งที่เกิดขึ้นได้ โดยเขาให้โครงสร้างแนวความคิด 3L ได้แก่ 1) เรียนรู้ (Learn) โดยให้เรียนรู้โน้ตหรือสัญลักษณ์ในบทเพลง เช่น เครื่องหมายประจำกุญแจเสียง (Key signature) หรือเครื่องหมายแปลงเสียง (Accidentals) รวมไปถึงท่อนที่จะต้องเปลี่ยนเครื่องหมายประจำกุญแจเสียง ความเข้มเสียง (Dynamics) รวมไปถึงการสร้าง ความคุ้นชินกับเครื่องดนตรีของตัวเองให้ ลม ลื่น และนิ้ว เลื่อนออกมาสัมพันธ์และเป็นธรรมชาติมากที่สุด 2) สังเกต (Look) หลังจากที่ได้ศึกษาเพลงแล้วให้สังเกตว่าจุดไหนที่เป็นปัญหาในบทเพลงที่จะต้องได้รับการดูแลเพื่อที่จะต้องฝึกซ้อมแก้ไข และทำสัญลักษณ์ให้ชัดเจน แต่ให้หลีกเลี่ยงการทำสัญลักษณ์เครื่องหมายหรือทำเครื่องหมายเน้นย้ำในโน้ตเพลงมากเกินไป 3) ฟัง (Listen) เป็นเรื่องสำคัญที่สุดที่จะต้องรับรู้บทบาทหน้าที่ในการบรรเลงเพลงของเรานั้น ว่าเราอยู่ในหน้าที่ทำนองหลัก (Melody) เสียงประสาน (Harmony) หรือลักษณะจังหวะ (Rhythm) จดความรู้สึกในแต่ละท่อน สไตลเพลงในแต่ละท่อน รวมไปถึงหน้าที่ที่จะต้องปรับน้ำเสียงให้เข้ากับคนอื่น (Blend) ปรับเสียงให้ตรงกันกับเครื่องอื่นที่ต้องเล่นโน้ตเสียงเดียวกัน (Tune Intonation) และฟังความต้องการของผู้ควบคุมวง สังเกตเหลื่อมมองผู้ควบคุมวง ของคุณเสมอ และคอยตอบสนองตามความต้องการที่เกี่ยวข้องกันในบทเพลง ดังนั้นสิ่งที่สำคัญสำหรับนักดนตรีเยาวชนคือ การวอร์มอัพ การเป่าเสียงยาว (Long tone) บันไดเสียง (Scale) การตัดลิ้น (Tonguing) ไม่ใช่แค่การฝึกซ้อมบทเพลงอย่างเดียว เนื่องจากบทเพลงส่วนใหญ่ที่ประพันธ์ขึ้นมานั้น ล้วนแล้วมาจากแบบฝึกหัดพื้นฐานแทบทั้งสิ้น ทั้งบันไดเสียง เสียงประสาน ชันคู่ และรูปแบบของจังหวะ ซึ่งถ้าหากเข้าใจในพื้นฐานของบันไดเสียงและรูปแบบของจังหวะต่างๆแล้ว จะช่วยทำให้สามารถเล่นบทเพลงและสร้างความรู้สึกทางด้านบทเพลงได้ดียิ่งขึ้น

3. ด้านปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการฝึกซ้อม

จากการศึกษาและวิเคราะห์ในด้านการฝึกซ้อมบรรเลง ผู้วิจัยได้พบประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายได้ว่า การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ จากการฝึกซ้อม โดยมีการวางแผนและกำหนดแนวทางการแก้ไขไว้ล่วงหน้าในการจัดตารางการมาฝึกซ้อมและประสานงานให้กับสมาชิก เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาโดยอำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกสามารถเดินทางมาฝึกซ้อมได้ครบตามจำนวนแนวเสียงที่ได้กำหนดไว้และ

เป็นการแก้ไขปัญหา เพื่อให้สามารถดำเนินการฝึกซ้อมได้อย่างต่อเนื่องและเกิดประสิทธิภาพตรงตามวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้จนสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Broadnax (2010) ผู้ควบคุมวงต้องเผชิญกับความท้าทายหลายอย่างในการควบคุมวงดนตรีในหลายแง่มุม รวมไปถึงการบริหารวงดนตรี เช่น การจัดการตารางการฝึกซ้อม การกำหนดแผนการฝึกซ้อมและบทเพลงที่ใช้ในการแสดงคอนเสิร์ต เขาได้กล่าวหาเนื้อหาในการสอนของผู้ควบคุมวงและวิธีการวางแผนของผู้ควบคุมวงจะเป็นตัวกำหนดขอบเขตถึงผลลัพธ์ของการแสดงที่ชัดเจน Runkel & Schmuck (2016) ได้มีแนวคิดที่ว่า กระบวนการกลุ่ม เป็นกลุ่มที่ประกอบด้วยความสำคัญ ได้แก่ การพึ่งพาอาศัยไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีวัตถุประสงค์ในการทำงานร่วมกันและการสื่อสาร ภาวะของกลุ่มจะสามารถคงอยู่ได้ต้องอาศัยมาตรฐานของกลุ่ม (Norm) เช่น การร่วมมือซึ่งกันและกัน

วิธีการแก้ไขปัญหา อิทธิพลหรือการโน้มน้าวชักจูงภายในกลุ่ม ตลอดจนถึงมิตรภาพภายในกลุ่ม เป็นต้น กลุ่มสามารถใช้ความไว้วางใจซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม มาพัฒนาแนวทางการปฏิบัติงานภายในกลุ่มอีกด้วย ทิศนา แชมมณี และ เยาวภา เตชะคุปต์ (2522) ได้กล่าวว่า กระบวนการกลุ่มหรือกลุ่มสัมพันธ์นั้นมีความหมายที่ที่ใกล้เคียงและเกี่ยวข้องกัน กล่าวคือ กลุ่มสัมพันธ์จะหมายถึงเนื้อหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของกลุ่มคนที่มีผลกระทบต่อกันและกัน โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ต้องทำงานร่วมกัน การศึกษากลุ่มสัมพันธ์ จึงเป็นการศึกษาความรู้ที่จะช่วยให้คนสามารถทำงานร่วมกันให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

สรุปผลการวิจัย

1. กลุ่มผู้อำนวยเพลง

ด้านการวางแผนและเตรียมความพร้อม มีการกำหนดวันและเวลาเพื่อฝึกซ้อมก่อนถึงวันแสดงจำนวน 4 ครั้ง โดยมีการจัดการตารางการฝึกซ้อม คือ วันจันทร์ - ศุกร์ เวลา 17.00 - 20.00 น. หรือวันเสาร์ - อาทิตย์ เวลา 12.00-15.00 น. โดยผู้อำนวยเพลงจะคัดเลือกและกำหนดรายการบทเพลง โดยแบ่งเป็นบทเพลงเพื่อการศึกษา 60% และบทเพลงเพื่อความบันเทิง 40% ด้านการฝึกซ้อมการบรรเลง แบ่งออกเป็นช่วงวอร์มอัฟ 15-20 นาที เพื่อปรับความคิดให้ฟังซึ่งกันและกัน และฝึกแบบฝึกหัด ช่วงถัดไปจะฝึกซ้อมบทเพลงที่มีความซับซ้อนจากมากไปน้อยตามลำดับ โดยให้ความสำคัญในด้านการปรับคุณภาพเสียง การปรับเทคนิคการปรับการจูนเสียง และการปรับอารมณ์ เพื่อให้ให้นักดนตรีสื่ออารมณ์ทางดนตรีไปในทิศทางเดียวกัน ด้านปัญหา อุปสรรคและแนวทางการแก้ไข คือการจัดการตารางเวลาในการฝึกซ้อมให้ตรงกันของสมาชิกค่อนข้างยาก ทำให้เสียเวลาในการปรับความสมดุลของเสียง ส่วนด้านการประสานงานการฝึกซ้อมไม่พบปัญหาและอุปสรรค เนื่องจากทีมบริหารของวงดนตรีทำงานร่วมกันมานานอย่างเป็นระบบ ด้านการฝึกซ้อมวงผู้อำนวยเพลงจะจัดหาวิธีการให้นักดนตรีสามารถปรับตัวเพื่อปรับความคิดของผู้เล่นให้เกิดการฟังซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ผู้อำนวยเพลงเสนอแนะเพิ่มเติมว่าสมาชิกทุกคนของวงดนตรีเป็นอาสาสมัครจึงมีความจำเป็นต้องจัดหางบประมาณเพื่อมาสนับสนุน

2. หัวหน้ากลุ่มเครื่องดนตรี

ด้านการวางแผนและเตรียมความพร้อม หัวหน้ากลุ่มเครื่องดนตรีจะนัดซ้อมก่อนเวลาซ้อมจริง 1-2 ชั่วโมง โดยเริ่มจากการวอร์มอัฟ 15 นาที จากนั้นฝึกซ้อมรายละเอียดในบทเพลง หากในกลุ่มเครื่องดนตรีนั้น ๆ มีสมาชิกที่เป็นศิษย์ปัจจุบันอยู่ร่วมด้วย จะจัดที่นั่งในการซ้อมโดยให้ที่ศิษย์เก่านั่งประกบข้างน้องแบบพี่สอนน้อง เพื่อแนะนำเรื่องการบรรเลงให้ศิษย์ปัจจุบัน ด้านการฝึกซ้อมการบรรเลง นักดนตรี

ควรฝึกซ้อมส่วนตัวมาล่วงหน้า อีกทั้งหัวหน้ากลุ่มควรศึกษาสกอร์โน้ตเพลงมาก่อน ในการบรรเลงนั้นการปรับคุณภาพเสียงเน้นการฟังซึ่งกันและกันเป็นหลัก รักษาสมดุลเสียง และผสมเสียงเข้าหากัน หัวหน้ากลุ่มเครื่องดนตรีจะมีการปรับเทคนิคการบรรเลงให้สมาชิกมีเทคนิคในการบรรเลงบทเพลงนั้น ๆ อย่างเหมาะสมในการปรับเสียงหัวหน้ากลุ่มเครื่องดนตรีจะใช้การฟังเป็นหลัก และมีการใช้เครื่องเทียบเสียงในการเทียบเสียงเบื้องต้นก่อนซ้อม ในการปรับอารมณ์ของบทเพลงจะต้องสอดคล้องกับโน้ตดนตรี และคำนึงถึงการตีความและความต้องการของผู้อำนวยเพลงอีกด้วย ด้านปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไข พบปัญหาเรื่องการให้คำตอบล่าช้าในการตอบตกลงร่วมเล่นในโปรแกรมนี้ ๆ ซึ่งแก้ไขปัญหาโดยกำหนดวันในการให้คำตอบที่แน่นอน ปัญหาการแจ้งตารางบทเพลงที่ใช้ฝึกซ้อมไม่ชัดเจน แก้ไขปัญหาโดยให้ทีมบริหารประสานงานล่วงหน้าอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น ปัญหาจากสมาชิกที่ไม่ได้ฝึกซ้อมเป็นเวลานานจึงต้องใช้เวลาในการปรับตัวเข้ากับการบรรเลงร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ และการขออนุญาตลากะทันหันโดยไม่มีการแจ้งทางทีมบริหารวาง ทำให้ยากต่อการฝึกซ้อมวง หัวหน้ากลุ่มเครื่องดนตรีได้เสนอแนะให้สมาชิกในวงให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องแนวคิดไปในทิศทางเดียวกัน และสมาชิกฝึกซ้อมร่วมกันได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การฝึกซ้อมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวง และรักษาความเป็นเอกลักษณ์ในการบรรเลงของวงต่อไป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลจากการวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการการฝึกซ้อมของวงนทรี ออร์เคสตรา วินด์ จะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการในการฝึกซ้อมของวงดุริยางค์เครื่องลมอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งวงดุริยางค์เครื่องลมในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา และระดับมืออาชีพ โดยผลการวิจัยชี้ถึงประเด็นการมุ่งเน้นกระบวนการทำงานเป็นทีม ด้านการวางแผนการจัดตารางเวลาการฝึกซ้อมให้สอดคล้องตามบริบทของนักดนตรีเตรียมความพร้อมในการฝึกซ้อมโดยมีแนวทางการคัดเลือกบทเพลง รวมถึงสร้างแบบฝึกหัดที่จะนำมาใช้ในบทเพลงให้เหมาะสมกับสถานการณ์และความสามารถของนักดนตรี ด้านการฝึกซ้อมการบรรเลง ผู้อำนวยเพลงสามารถปลูกฝังแนวคิดในการบรรเลงให้มีทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับด้านการฝึกซ้อมกลุ่มย่อยที่ชีวิตีให้นักดนตรีที่มีประสบการณ์มากกว่าฝึกซ้อมร่วมกับนักดนตรีที่มีประสบการณ์น้อยกว่า ใช้กระบวนการแบบที่สอนน้อง เพื่อช่วยในการสอนวิธีการบรรเลงกลุ่มให้มีประสิทธิภาพ ไปสู่กระบวนการฝึกซ้อมรวมวงที่มีประสิทธิภาพ ด้านปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการฝึกซ้อม เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ของการฝึกซ้อมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

จากการศึกษาและวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการการฝึกซ้อมของวงนทรี ออร์เคสตราวินด์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้

1. สามารถนำวิธีการและกระบวนการศึกษาของงานวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในการฝึกซ้อมดนตรีของวงดนตรีที่มีรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน
2. สามารถนำวิธีการศึกษาของงานวิจัยหรือแนวทางทางศึกษากระบวนการการฝึกซ้อม ไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาในด้านอื่น ๆ หรือนำองค์ความรู้จากวิจัยเล่มนี้ไปใช้ในการอ้างอิงงานวิจัยที่คล้ายคลึงกัน

เอกสารอ้างอิง

ทีศนา แชมมณี และ เยาวภา เตชะคุปต์. (2522). *กลุ่มสัมพันธ์และทฤษฎีแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บุรพาศิลป์การพิมพ์.

วินิจ เกตุขำ และ คมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2522). *กระบวนการกลุ่ม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

Runkel, P. J. and Schmuck, R. A. (2016). *Group process, in Encyclopedia of Educational Research (5th ed.)*. Florence, MA: Free press.

Yiau, D. (2018). *Rehearsal Planning and Tips*. จาก <https://thebandpost.com/2018/04/rehearsal-planning-and-tips/>

Whitwell, D. (2010). *A Concise History of the Wind Band*. Whitwell Publishing.